HNEV

Ako pochopiť a transformovať ohnivú energiu v nás

OSHO

OSHO

HNEV

Ako pochopiť a transformovať ohnivú energiu v nás

eastone BOOKS

ANGER
Copyright © 2025 by OSHO International Foundation,
www.osho.com/copyrights
All rights reserved.
Slovak edition © 2026 by Eastone, s.r.o.

Táto kniha je prekladom pôvodného diela s názvom *Anger: Understanding and transforming the energy of the fire within.* Jej základ tvoria vybrané úryvky z rôznych prednášok, ktoré Osho predniesol živému publiku. Diela od Osha sú široko dostupné ako knihy, elektronické knihy, audioknihy, videá, aplikácie a preklady. Kompletný textový archív je k dispozícii online v Oshovej knižnici na stránke *www.osho.com*.

OSHO® je registrovaná obchodná značka OSHO International Foundation,
www.osho.com/trademarks.

Z anglického originálu preložila Alica Činčárová.
V roku 2026 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.
www.eastonebooks.com

Translation © 2026 Mgr. Alica Činčárová
Jazykové úpravy: Mgr. Ivana Fábryová
Layout: Studio Eastone

Tlač: Finidr, s.r.o.

Všetky práva vyhradené.
Okrem použitia ukážok na účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8109-805-5

Nikdy nepotláčajte hnev – pochopte ho. Nikdy nepotláčajte chamtivosť – pochopte ju. Slovo potláčanie by ste nemali mať vo svojom slovníku; namiesto neho by malo nastúpiť porozumenie, pretože práve skrz porozumenie sa človek mení.

V okamihu, keď pochopíte svoj hnev, už viac nie ste nahnevaní. Energia hnevu sa vďaka pochopeniu uvoľní zo svojho starého vzorca a tá istá energia sa stáva súcitom. Vo chvíli, keď pochopíte hluk mysle, tá istá energia sa stane hudbou vášho vnútra.

Človek nesmie v sebe nič popierať, pretože všetko, čo tam je, je nesmierne plodné. Musíme zisťovať – s láskou a pohľadom do vnútra –, čo sa tam skrýva. Potom sa aj veci ako žiarlivosť, ego, majetníckosť, túžba dominovať či ambície... všetky premenia.

Nemusíte zo svojho života nič odrezávať.

Musíme vstrebať všetky energie. Len vtedy môžeme mať vnútorný orchester..., pretože práve títo – chamtivosť, hnev, ego – sú tými, ktorí budú hrať na rôznych nástrojoch vašej bytosti. Toto sú hudobníci. Ak ich začnete zabíjať, deformovať a vyhadzovať, zostanú vám len nástroje, no žiadni hudobníci...

Energia nie je ani zlá, ani dobrá. Všetko závisí od toho, ako ju využijete.

Obsah

Prológ: Brány neba a pekla IX

ČASŤ I: NAJČISTEJŠÍ VNÚTORNÝ OHEŇ

Hnev ako súčasť prirodzeného života 3

Od periférie k stredu 5

Hnev má korene v nevedomí 14

Hnev sa môže stať súcitom 17

Ani vyjadriť, ani potlačiť 18

Voľba je na vás 24

Transformácia skrz „pustenie sa“ 24

Transformácia prostredníctvom úsilia 42

Transformácia cez sústredenie 68

ČASŤ II: VOJNA A MIER

Napriek všetkému stále dúfať 89

Revolúcia a rebélia 95

Sloboda neznamená chaos 106

Táto iná noc vnútri 118

ČASŤ III: METÓDY A NÁSTROJE TRANSFORMÁCIE

Odstráňte kamene a prúd začne tiecť 125
Návrhy pre začiatok meditácie 130
Meditácie 135
Inštrukcie pre Oshovu dynamickú meditáciu 138
Oshova meditácia kundalini 140
Meditácia No-Mind (bez mysle) 141
Sledujte film života v jeho neustálom plynutí 143
Vytvorte si ochrannú auru 155
Otázky meditujúcich 157

Viac informácií 187
O autorovi 189
O meditačnom stredisku 191

PROLÓG

Brány neba a pekla

Bojovník prišiel za zenovým majstrom Hakuinom a spýtal sa:
„Existuje niečo také ako nebo a peklo?“

Hakuin sa opýtal:
„Kto si?“

Bojovník odpovedal:
„Som hlavný samuraj samotného cisára.“

Hakuin povedal:
„Ty a samuraj? S takou tvárou vyzeráš skôr ako žobrák.“

Nato sa bojovník tak rozhneval, že vytasil svoj meč.

Hakuin, pokojne stojac pred ním, reagoval:
„Tu sa otvárajú brány pekla.“

Vnímajúc majstrovu vyrovnanosť, vojak zasunul meč do pošvy a hlboko sa poklonil.

Hakuin vtedy povedal: „A tu sa otvárajú brány neba.“

NEBO A PEKLO nie sú geografické záležitosti. Ak sa ich vydáte hľadať, nikde ich nenájdete – pretože sú vo vašom vnútri, sú psychologické. Myseľ je nebom a aj peklom – má schopnosť stať sa jedným i druhým. Ľudia si však stále myslia, že všetko je kdesi vonku. Neustále všetko hľadáme vonku, pretože obrátiť sa do vnútra je veľmi ťažké. Sme orientovaní navonok. Ak niekto povie, že existuje Boh, pozrieme sa na oblohu. Akoby tam niekde, na nejakom mieste, sedela božská bytosť.

Na jednej škole v Spojených štátoch sa istý psychológ pýtal malých detí, čo si myslia o Bohu. Deti majú jasnejšie vnímanie: sú menej prefíkané, pravdivejšie. Pre ľudskú myseľ sú reprezentatívnejšie a ešte neskazené. Pýtal sa teda detí a ich odpovede zhromaždil. Záver bol nesmierne úsmevný. Takmer všetky deti vykreslili Boha približne takto: Boh je starý muž, veľmi vysoký, s bradou a veľmi nebezpečný. Vyvoláva strach. Ak ho nenasledujete, hodí vás do pekla, no ak sa modlíte a nasledujete ho, poskytne vám raj a všetky pôžitky. Sedí na tróne na oblohe a všetkých sleduje. Nemôžete mu uniknúť, pozerá sa na vás dokonca aj v kúpeľni.

Myseľ orientovaná navonok projektuje všetko smerom von. Toto je váš Boh! Nesmejte sa a nemyslite si, že ide len o detskú predstavu – nie, toto ste vy! Takto premýšľate o Bohu: ako o vesmírnom špiónovi, ktorý neustále hľadá dôvod, aby vás odsúdil, hodil do pekla, potrestal – a ktorý je veľmi krutý a pomstychtivý. Preto sú všetky náboženstvá založené na strachu: ak urobíte toto, budete ocenení, odmenení. Ak to však neurobíte, budete potrestaní. Zdá sa, že základom je strach a Boh je podľa neho len veľmi mocný vládca sediaci na tróne v nebi. Celý tento koncept je hlúpy, no ľudský. Ľudská myseľ je hlúpa. Celá táto koncepcia je antropocentrická. V Biblii sa hovorí: „Boh stvoril človeka na svoj obraz." Skutočnosť sa zdá byť presne opačná: človek stvoril Boha na svoj obraz. Projektovali

sme Boha podľa vlastného obrazu. Je to len zväčšenina ľudskej mysle – väčšia ľudská myseľ, nič viac.

Pamätajte, ak si myslíte, že Boh je kdesi mimo vás, potom ste neurobili ani len prvý krok k tomu, aby ste boli skutočne nábožní. To isté sa deje so všetkými konceptmi: nebo je vonku, peklo je vonku, akoby vnútri nič také neexistovalo.

Čo je vo vašom vnútri? V okamihu, keď pomyslíte na vnútro, zdá sa, že všetko sa vyprázdni. Čo je vo vašom vnútri? Svet je vonku, sex je vonku, hriech je vonku, cnosť je vonku. Boh, nebo, peklo – všetko je vonku. Čo je vo vašom vnútri? Kto ste? V okamihu, keď pomyslíte na vnútro, myseľ ostane prázdna: nie je tam nič.

V skutočnosti sa všetko nachádza vnútri. To vonkajšie je len projekcia. Strach sídli vo vašom vnútri, a potom sa tento strach premieta navonok ako peklo. Peklo je len obraz premietaný na plátno – obraz strachu, ktorý je vo vás, obraz hnevu, žiarlivosti a všetkého jedovatého a zlého, čo v sebe nosíte. Nebo je opäť len obrazom premietaným na plátno – obrazom všetkého toho dobrého a krásneho, všetkého blaženého, čo je vo vašom vnútri.

Diabol je padnutá ľudská bytosť a Boh je povznesený človek. Boh je najvyššou možnosťou vašej blaženosti a diabol je vaším najhlbším pádom. Neexistuje nikto ako „diabol“, kto by sídlil kdesi mimo vás. Nikdy ho nestretnete, kým sa ním sami nestanete. A nikdy sa nestretnete s Bohom, kým sa ním sami nestanete.

VÝCHODNÉ NÁBOŽENSTVÁ TENTO ANTROPOCENTRICKÝ POSTOJ PREKONALI už veľmi dávno. Nie sú sústredené na človeka ako stred vesmíru. Hovoria, že Boha nemôžete stretnúť, ale môžete sa ním stať, že keď dosiahnete najvyšší bod existencie, nebude tam žiaden Boh, ktorý by vás prijímal a vítal. Budete tam len vy vo svojej vlastnej božskosti.

Preto možno povedať, a ja na tom neustále trvám: žiaden Boh neexistuje, no samotná existencia je božská. Neexistuje nikto ako osoba, žiaden nadčlovek, nikto taký nie je. Boh ako bytosť je neexistenciálny, ale božskosť je existenciálna. Vo chvíli, keď poviem „božskosť", stáva sa to niečím vnútorným. Vo chvíli, keď poviete „Boh", už ste ho premietli mimo seba.

TENTO PRÍBEH JE KRÁSNY. Zenový majster Hakuin je jedným z tých vzácnych výkvetov ľudstva.

Prišiel k nemu bojovník, samuraj, veľký vojak, a spýtal sa ho: „Existuje nejaké peklo? Existuje nejaké nebo? A ak existujú, kde sú ich brány? Kadiaľ sa do nich vchádza? Ako sa môžem vyhnúť peklu a vybrať si nebo? Kde sú tie brány?"

Bol to prostý bojovník. Bojovníci sú vždy prostí. Len ťažko nájdete obchodníka, ktorý by bol prostý. Obchodník je vždy prefíkaný a vypočítavý. Inak by predsa nemohol byť obchodníkom. Bojovník je však vždy priamočiary. Inak by nemohol byť bojovníkom. Pozná len dve veci: život a smrť – nič viac – a jeho život je neustále v stávke, neustále riskuje. Je to prostý človek. Práve preto svet obchodníkov nedokázal zrodiť jediného Mahávíru, jediného Budhu, jediného Krišnu či Rámu. Dokonca ani brahmani nedokázali stvoriť Rámu, Budhu či Mahávíru, pretože aj brahmani sú prefíkaní, i keď iným spôsobom. Sú to tiež obchodníci – obchodujú však s iným svetom, s tým oným svetom. Ich kňazstvo je biznis. Ich náboženstvo je matematika a aritmetika. Sú tiež šikovní – nesmierne šikovní, šikovnejší než bežní obchodníci. Obchodník je obmedzený na tento svet, no prefíkanosť kňazov siaha až zaň. Kňazi neustále myslia na onen svet, na odmeny, ktoré tam získajú, a na svoje rituály. Celá ich myseľ je zamestnaná tým, ako na onom svete dosiahnuť viac pôžitkov. Zaujímajú sa o pôžitok a sú to obchodníci. Ani brahmani nedokázali stvoriť Budhu.

Je to zvláštne. Všetkých dvadsaťštyri džinistických tirthankarov sú kšatrijovia, bojovníci. Budha je bojovník, Ráma a Krišna sú bojovníci – prostí ľudia bez prefíkanosti v mysli, bez kalkulovania. Poznali len dve veci: život a smrť.

A tak tento prostý bojovník prišiel za Hakuinom, aby sa spýtal, kde sa nachádzajú nebo a peklo. Neprišiel sa učiť žiadnu doktrínu, len chcel vedieť, kde je brána, aby sa mohol vyhnúť peklu a vstúpiť do neba. Hakuin mu odpovedal spôsobom, akému dokáže porozumieť len bojovník. Tento samuraj prišiel s prostou otázkou. Nezaujímali ho sväté písma a v skutočnosti netúžil po žiadnej slovnej odpovedi. Zaujímala ho realita.

Čo teda urobil Hakuin? Opýtal sa: „Kto si?"

A bojovník odpovedal: „Som samuraj." V Japonsku je byť samurajom vecou nesmiernej hrdosti. Znamená to byť dokonalým bojovníkom – mužom, ktorý dokáže v jedinom okamihu obetovať svoj život a ani na sekundu nezaváha. Pre neho sú život a smrť len hrou. Povedal: „Som samuraj, som vodca samurajov a dokonca aj samotný cisár mi prejavuje úctu."

Hakuin sa však zasmial a odvetil: „Ty a samuraj? Veď vyzeráš ako žobrák!"

Ranil samurajovu hrdosť a jeho ego utrpelo tvrdý úder. Samuraj v tej chvíli zabudol, prečo vlastne prišiel. Vytasil meč – chystal sa Hakuina zabiť. Úplne pustil z hlavy, že prišiel za týmto majstrom preto, aby sa ho opýtal, kde sú brány neba a pekla.

Vtedy sa Hakuin zasmial a povedal: „Toto je brána pekla. Týmto mečom, týmto hnevom a týmto egom sa práve tu otvára brána pekla." Toto je niečo, čomu bojovník dokáže porozumieť. Okamžite pochopil: tak toto je tá brána. Vložil meč späť do pošvy. A Hakuin vtedy dodal: „A tu sa otvára brána neba."

Peklo a nebo sú vo vašom vnútri – obe brány nosíte v sebe. Keď nie ste vedomí a konáte nevedome, práve vtedy sa nachádzate pri bráne pekla. Keď sa však stanete bdelými a vedomými, tam je brána neba.

Čo sa stalo s týmto samurajom? Keď sa chystal zabiť Hakuina, bol vtedy pri vedomí? Uvedomoval si vôbec, čo sa chystá urobiť? Pamätal na to, prečo prišiel? Všetko vedomie sa vyparilo. Keď totiž preberie vládu ego, nemôžete byť bdelí. Ego je droga, intoxikant, ktorý vás robí úplne nevedomými. Konáte, ale tento čin vychádza z nevedomia, nie z vášho vedomia. A kedykoľvek nejaký čin vyvrie z nevedomia, dvere pekla sú dokorán. Čokoľvek robíte, ak to robíte spôsobom, pri ktorom si neuvedomujete vlastné konanie..., práve táto nevedomosť je bránou pekla.

Samuraj sa však okamžite stal bdelým. Keď Hakuin vyriekol: „Toto je tá brána, už si ju otvoril," samotná táto situácia v ňom musela náhle vyvolať stav absolútnej bdelosti.

Len si predstavte, čo by sa stalo vám, keby ste boli tým bojovníkom, keby ste boli tým samurajom s mečom v ruke, pripraveným zabíjať. Ešte jediný okamih a Hakuin by bol o hlavu kratší – stačil jediný okamih. Meč v ruke... a Hakuin povie: „Toto je brána pekla." Toto nie je žiadna filozofická odpoveď, nijaký majster neodpovedá filozoficky. Filozofia existuje len pre priemerné, neosvietené mysle. Majster reaguje. Reakcia nie je len slovná, je totálna. Hakuin sa tu zahráva s nebezpečenstvom. Ten muž ho skutočne mohol zabiť, ale o to tu nejde. „Aj keby si ma zabil, no urobilo by ťa to bdelým, stálo by to za to!" – takúto hru Hakuin hral. Jediný okamih a tento muž by ho bol pripravil o život. Avšak v tom správnom momente Hakuin povedal: „Toto je tá brána."

Možno ste o samurajoch predtým nepočuli. Ak sa chystáte zabiť samuraja a váš meč v ruke sa už-už dotýka jeho krku – pričom ten samuraj stojí pred vami bez akejkoľvek zbrane a nemôže sa brániť..., samurajovia majú taký zvuk, mantru. Vykríknu jediné slovo tak hlasno, že

všetka vaša energia sa vytratí a vy zostanete ako mŕtvi, ako socha. Môže proste vykríknuť: „Hej!“ a vy zostanete nehybní, vaša ruka sa nepohne. Ten zvuk zasiahne priamo srdce, ktoré ovláda všetko. Vaša ruka zmeravie, myseľ utrpí šok a všetka aktivita zmizne. Samuraja, skrátka, nemôžete zabiť, ani keď je bez zbrane. Dokonca aj samotný zvuk sa stane jeho ochranou. Keby ste mali v ruke pištoľ, ruky by sa vám nepohli alebo by ste minuli cieľ. Je to len zvuk, ale musí byť vyrieknutý takým spôsobom, aby prenikol hlboko do srdca a úplne zmenil vaše konanie – aby zmenil samotný vzorec vašej činnosti.

Keď Hakuin povedal: „Toto je tá brána!“, samuraj musel zostať nehybný. A v tom stave nehybnosti, keď všetka aktivita ustane, sa človek stáva bdelým.

Aktivita, táto neustála zamestnanosť mysle, je nevedomím. Ste niečím neustále zaujatí – nie ste voľní ani na jediný okamih. Táto zamestnanosť je vašou drogou, a preto sa cítite tak veľmi nesvoji práve vtedy, keď nič nerobíte. Možno začnete znova čítať tie isté noviny, možno začnete robiť čokoľvek iné, len aby ste niečo robili – možno otvoríte okno a hneď ho znova zatvoríte. Potrebujete nejakú aktivitu, inak by sa vaše nevedomie prelomilo a vy by ste sa stali vedomými.

Zen teda hovorí, že ak človek dokáže sedieť šesť hodín bez toho, aby čokoľvek robil, dosiahne osvietenie. Len šesť hodín. Ale šesť hodín je v skutočnosti príliš dlho. Ja hovorím, že stačí šesť minút. Dokonca aj šesť sekúnd postačí. Ak dokážete byť úplne, absolútne bez aktivity počas šiestich sekúnd, čo sa stane? Keď nie ste ničím zamestnaní, nemôžete byť nevedomí. Keď ustane všetka činnosť, celá vaša energia sa premení na vedomie – je to ohromné uvoľnenie.

Energia je bežne viazaná v činnosti. Myseľ premýšľa, telo pracuje, ste niečím pohltení. Celá vaša energia sa vybíja v aktivite a rozptyľuje sa vo vonkajšom svete. Keď premýšľate, mrháte energiou – pretože každá jedna myšlienka odčerpáva energiu, potrebuje ju pre svoju

existenciu. Neustále premýšľate a mrháte energiou pre nič za nič – jednoducho ju nechávate unikať.

Aktivita potrebuje energiu a váš nekonečný zdroj energie sa tak neustále vyčerpáva. Uniká z vás na všetky strany. Práve preto sa cítite takí slabí, frustrovaní a nemohúci. Táto nemohúcnosť pôsobí ako bezmocnosť. Ste pritom všemocní, a predsa sa cítite takí slabí. Máte v sebe všetky zdroje nekonečnej energie, ste spojení s vesmírnym zdrojom, no cítite sa impotentní, pretože tú energiu neustále rozptyľujete.

Ak sa však myšlienky zastavia čo i len na jediný okamih a aktivita pominie – ak sa stanete sochou, nehybní vnútri aj navonok, zostanete bez akéhokoľvek pohybu tela či mysle –, vtedy sa uvoľní ohromná energia. Kam teraz pôjde? Keď niet aktivity, nemôže viac prúdiť smerom von. Stávate sa pilierom a plameňom energie. Všetko vo vašom vnútri je odrazu vedomé a ožiarené. Celá vaša bytosť je naplnená svetlom.

Presne toto sa muselo odohrať vnútri onoho bojovníka. Zastal s mečom v ruke a priamo pred ním stál Hakuin – osvietený majster. Hakuinove oči sa smiali, jeho tvár žiarila úsmevom a v tom momente sa otvorila brána neba. Bojovník pochopil: meč sa vrátil do pošvy. Keď ho vkladal späť, musel byť úplne tichý a pokojný. Hnev sa vytratil a energia, ktorá sa dovtedy prejavovala ako zlosť, sa premenila na ticho.

Ak uprostred hnevu zažijete prebudenie, pocítite pokoj, aký ste nikdy predtým nepoznali. Energia bola v pohybe – a zrazu zastala. Nastane okamžité ticho. Padnete do svojho vnútra a ten pád bude taký náhly, že si ho jasne uvedomíte. Nie je to pomalé klesanie. Je to taký prudký zvrat, že pri ňom nemôžete zostať v nevedomí. Byť nevedomý je totiž možné len pri rutinných, postupných procesoch. Vtedy sa pohybujete tak pomaly, že ten pohyb ani nevnímate.

Náhly prechod – z činnosti do nečinnosti, z myslenia do nemyslenia, z mysle do stavu bez mysle… presne toto si bojovník uvedomil. Keď sa meč vracal do pošvy, pochopil. A Hakuin vtedy povedal: „Tu sa otvárajú brány neba."

Ticho je bránou. Vnútorný pokoj je bránou. Nenásilie je bránou. Láska a súcit – to všetko sú brány.

Nebo a peklo nie sú geografické miesta, sú to stavy vedomia, sú súčasťou našej psychológie. A nie je to otázka, o ktorej by sa malo rozhodnúť až v posledný súdny deň. Ľudská myseľ je veľmi prefíkaná v uhýbaní sa a hľadaní únikov. Kresťania, moslimovia a židia vytvorili predstavu posledného dňa, keď bude každý súdený – keď vás vytiahnu z hrobu a postavia pred súd. Tí, ktorí nasledovali Ježiša, ktorí boli dobrí a správali sa slušne, pôjdu do neba. Tí ostatní, ktorí sa správali zle, nenasledovali Ježiša a nechodili do kostola, majú byť uvrhnutí do pekla – a toto peklo má byť večné.

Kresťanské peklo je jednou z najabsurdnejších predstáv. Má byť večné, bez konca, čo sa javí ako čistá nespravodlivosť. Nech už ste spáchali akýkoľvek hriech, žiadny trest, ktorý trvá celú večnosť, nemôže byť spravodlivý. Bertrand Russell si z toho robil žarty. Hovoril: „Ak spočítam všetky svoje hriechy – tie, ktoré som spáchal, aj tie, ktoré som nespáchal a len o nich premýšľal –, ak sa rátajú aj tie, potom by ma ani ten najprísnejší sudca nemohol poslať do väzenia na viac ako štyri roky. A kresťanstvo vás posiela do pekla navždy."

Bertrand Russell napísal knihu *Prečo nie som kresťanom*. Toto je jeden z jeho kľúčových argumentov. Je krásny, pretože vďaka nemu celá tá predstava pôsobí smiešne. A pritom kresťania veria len v jeden jediný život.

Ak by, ako hovoria hinduisti, človek páchal milióny hriechov počas miliónov životov, potom by azda bolo logické uvažovať o večnom treste. Kresťania však veria len v jeden život – život dlhý sedemdesiat

rokov. Ako môžete počas jedného života nahromadiť toľko hriechov, aby ste si zaslúžili večné peklo? Aj keby ste hrešili nepretržite, každú sekundu počas celých sedemdesiatich rokov svojho života, večné peklo stále nepôsobí spravodlivo. Vyzerá to skôr ako pomstychtivosť.

Vychádza z toho, že Boh vás nehádže do pekla pre vaše skutky, ale jednoducho preto, že ste boli neposlušní a vzdorovití, pretože ste ho nepočúvali. To však pripomína pomstu. A pomsta môže byť nespravodlivá. Je to skutočne trest? Pôsobí to absurdne.

Ľudská myseľ si vytvorila predstavu posledného súdneho dňa z určitého dôvodu. Prečo čakať na nejaký vzdialený súd? Myseľ vždy rada veci odkladá: problém nie je tu a teraz, je to predsa otázka budúcnosti. „Uvidíme. Nie je to naliehavé, uvidíme, čo sa stane." Vždy sa nájdu spôsoby a prostriedky… V poslednej chvíli sa predsa môžete prikloniť k Ježišovi, v poslednej chvíli sa môžete vzdať a povedať Bohu: „Bol som hriešnik." Vyznáte sa a bude vám odpustené. Veď Boh je nekonečný súcit, Boh je láska – on odpúšťa.

Kresťania si tak vytvorili techniku spovede. Spáchali ste hriech? Zájdite za kňazom a vyrozprávajte sa. Vyspovedáte sa – a uľaví sa vám. Ak sa vyspovedáte úprimne, ste pripravení hrešiť znova, minulý hriech je predsa zmazaný. Keď raz odhalíte tento trik, tento kľúč – že môžete chybovať a následne získať odpustenie –, kto vás potom zastaví v ďalšom hrešení? A tak tí istí ľudia prichádzajú ku kňazovi každú nedeľu a stále dokola opakujú tie isté spovede.

Posledný súd aj spoveď sú len trikmi mysle. Nebo a peklo sa nenachádzajú na konci času – sú prítomné tu a teraz. V každom okamihu sa otvára brána, v každom okamihu kolíšete medzi peklom a nebom. Je to otázka prítomnej chvíle, je to naliehavé. V jedinom momente sa môžete presunúť z pekla do neba a z neba späť do pekla.

TOTO JE SKUTOČNÝ ZMYSEL TOHTO PRÍBEHU. V jedinom okamihu – neubehla ani sekunda – Hakuin hovorí: „Toto je brána pekla." A v tom istom okamihu dodáva: „Pozri, toto je brána neba."

Nebo a peklo nie sú ďaleko. Sú to susedia, ktorých delí len nízky plot. Kedykoľvek ho môžete preskočiť, nepotrebujete na to ani bránu. Neustále prechádzate z jedného do druhého. Ráno môžete byť v nebi a večer sa ocitnete v pekle. V tejto chvíli nebo, v ďalšej peklo. Je to len váš postoj, stav vašej mysle, to, ako sa práve cítite. Počas jediného života môžete navštíviť peklo i nebo nespočetnekrát. Dokonca aj v priebehu jediného dňa.

Existuje krásny príbeh o jednom Mahávírovom žiakovi. Bol to mocný kráľ, ktorý sa zriekol sveta a stal sa Mahávírovým učeníkom. Bol nesmierne asketický a prísny, plnil všetko, čo mu majster prikázal – až do úplnej krajnosti. Jeho meno, Prasannachandra, sa rozletelo po celej krajine. Dokonca aj králi za ním prichádzali, aby mu vzdali úctu.

Ďalší kráľ, Bimbisár, ktorý bol priateľom Prasannachandru ešte v časoch, keď bol kráľom, prišiel k jaskyni, kde so zatvorenými očami stál Prasannachandra, nahý pod spaľujúcim slnkom. Bimbisár sa pred ním poklonil a v duchu si pomyslel: „Kedy konečne príde čas, keď budem aj ja taký pokojný, tichý a blažený? Tento muž dosiahol cieľ. Je nehybný ako socha!"

Potom sa vybral za Mahávírom, Prasannachandrovým majstrom, ktorý bol v tom čase neďaleko v lese. Spýtal sa ho: „Bhagaván, tesne pred tým, ako som prišiel k tebe, navštívil som Prasannachandru. Stál tam so zatvorenými očami, pôsobil tak blažene a nebesky. On už dosiahol cieľ. Kedy nadíde takýto okamih aj pre mňa? Nie som šťastný – cítim závisť. A mám ešte jednu otázku: Keby Prasannachandra zomrel práve v tej chvíli, keď som mu vzdával úctu, kam by sa dostala jeho duša? Ktoré nebo by dosiahol?" –

pýtal sa preto, lebo džinisti veria v existenciu siedmich nebies a siedmich pekiel.

Mahávíra mu odpovedal: „Padol by do siedmeho pekla."

Bimbisár tomu nedokázal porozumieť, zostal zmätený a v rozpakoch. Namietal: „Čo to hovoríš – siedme peklo? Prasannachandra stál tak ticho, pokojne a meditatívne, bol úplne ponorený! Ak by on padol do siedmeho pekla, čo sa potom stane so mnou? Existujú azda ešte ďalšie peklá za tým siedmym? Nie, určite len žartuješ. Povedz mi, prosím, pravdu."

Mahávíra odvetil: „Hovorím pravdu. Tesne pred tebou tadiaľ prešlo niekoľko ľudí. Aj oni sa prišli pokloniť Prasannachandrovi a začali sa v jeho blízkosti rozprávať. On ich začul – a v tej chvíli sa otvorili brány pekla. Tí ľudia prišli z jeho bývalého hlavného mesta, kde kedysi vládol. Hovorili: ‚Tento blázon sa všetkého zriekol! Predseda vlády, ktorému zveril riadenie kráľovstva, je zlodej. Rabuje a všetko ničí. Keď Prasannachandrov syn dospeje a stane sa kráľom, nič mu nezostane – a tento blázon tu zatiaľ nečinne stojí so zatvorenými očami.' Prasannachandra to počul – a náhle sa otvorila brána pekla… Zabudol."

Prasannachandra bol samuraj, bojovník – kšatrija. V tej chvíli úplne zabudol, že sa všetkého zriekol, zabudol, že pri sebe nemá meč, úplne zabudol, že je teraz mníchom.

Ten samuraj, ktorý prišiel k majstrovi Hakuinovi, mal skutočný meč. Prasannachandra nemal žiadny, stál tam nahý. A predsa vo svojej mysli vytasil meč – meč, ktorý tam nebol a bol len preludom – a úplne zabudol, že je teraz sannyásin. Celá situácia ho natoľko zasiahla a správa v ňom vyvolala takú úzkosť, že v predstavách vytiahol meč z pošvy a vykríkol: „Stále žijem! Čo si ten predseda vlády o sebe myslí? Pôjdem a odtnem mu hlavu. Stále som tu!" Urobil to zo starého zvyku… Keď sa kedysi nahneval, vždy sa dotkol svojej

koruny – a tak sa aj teraz dotkol hlavy. No žiadna koruna tam nebola, nahmatal si len oholenú hlavu mnícha.

A v tom okamihu si náhle uvedomil: „Čo to robím? Veď nemám žiadny meč, som sannyásin a všetkého som sa zriekol."

Mahávíra pokračoval: „Keby bol zomrel v tej istej chvíli, keď si toto uvedomil, dosiahol by siedme nebo. Prasannachandra si uvedomil, čo sa odohrávalo v jeho predstavách. Už samotnou predstavivosťou sa otvorila brána pekla, teraz sa však zavrela. Keby bol skonal v tomto momente bdelosti, dosiahol by siedme nebo."

Peklo i nebo nosíte v sebe. Brány oboch sú veľmi blízko: pravou rukou môžete otvoriť jednu a ľavou druhú. Stačí nepatrná zmena v mysli a celá vaša bytosť sa premení – z neba na peklo a z pekla na nebo. A toto sa deje neustále.

V čom teda spočíva to tajomstvo? Je to prosté: kedykoľvek ste nevedomí, kedykoľvek konáte nevedome, nachádzate sa v pekle. Kedykoľvek ste vedomí a konáte s plným uvedomením, ste v nebi. Ak sa toto uvedomenie stane natoľko integrovaným a upevneným, že ho už nikdy nestratíte, potom pre vás peklo prestane existovať. Ak by sa však, naopak, nevedomosť tak upevnila a skryštalizovala, že by ste ju nikdy nestratili, neexistovalo by pre vás nebo.

Našťastie však nevedomosť nikdy nemôže byť úplne nemenná. Vždy v nás zostáva istá vedomá časť. Aj keď sa zdá, že celá vaša bytosť je nevedomá, stále je tu prítomný svedok, ktorý si uvedomuje. Dokonca aj v hlbokom spánku zostáva jedna vaša časť svedkom. Preto ráno niekedy poviete, že váš spánok bol krásny. Inokedy zhodnotíte, že bol nepokojný a plný zlých snov, alebo poviete: „Spal som tak hlboko a pokojne, bol to pocit veľkého šťastia." Kto to však vie? Veď ste spali – kto teda vnímal, že ste boli v spánku šťastní? Jedna časť bola svedkom, zostala neustále bdelá a vedomá.

Kto vie, že spánok bol plný nočných môr, že ste boli rozrušení, nepokojní či v nepohode? Spali ste – kto to teda vie? Tá časť, ktorá zostala svedkom. Dokonca aj v spánku časť z vás vie. Nemôžete sa stať úplne nevedomými.

Ak ste vedomí, ak to raz skutočne dosiahnete, to vedomie sa už nedá stratiť. Môžete naň na chvíľu zabudnúť, ale ono nezmizne. Tento proces sa nedá zvrátiť. Nemôžete byť v pekle večne – v tomto sa kresťanská doktrína mýli –, ale môžete byť večne v nebi. To je hinduistický pohľad.

Peklo môže byť len dočasné, obmedzené na určitý čas. Nebo však môže byť večné. Aby hinduisti rozlíšili medzi dočasným a večným nebom, používajú iný výraz – mókša. Hinduisti pracujú s tromi pojmami, zatiaľ čo kresťania, moslimovia a židia majú iba dva. Nebo a peklo sú základné pojmy pre moslimov, kresťanov a židov. Hinduisti však hovoria: naraka – peklo, svarga – nebo a mókša – tretí stav, ktorý presahuje oba predchádzajúce.

Hinduisti učia, že bežné nebo (svarga) nestojí za to, aby sme sa oň usilovali, pretože sa dá stratiť. Keď sa však stav neba stane trvalým a už ho nemožno stratiť, hovoríme o mókši – o absolútnej slobode. Vtedy sa blaženosť stáva vašou prirodzenosťou a v tom momente nebo i peklo miznú. Potom už nezáleží na tom, kde sa nachádzate. Budete v stave trvalej blaženosti.

Práve tento tretí stav je skutočným cieľom.

Lenže tam sa nedostanete, ak budete pokračovať vo váhaní, ak budete kolísať medzi nebom a peklom. V takom stave sa nič nemôže upevniť ani integrovať. Žijete v nestálosti a nedochádza k žiadnej kryštalizácii. Vaša existencia nie je dostatočne pevná. Niekedy smerujete k peklu, inokedy k nebu, no v skutočnosti sa nič nedosahuje. Kryštalizácia totiž znamená, že sa stávate čoraz vedomejšími,